

dr Lilia Hrynewycz

Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy

Podstawowe zasady budowy systemu monitorowania jakości edukacji

Do głównych wyzwań systemu edukacji należy podwyższenie jakości oświaty oraz rozszerzenie dostępu do niej. Wszelkie reformy i poszczególne działania w tym kierunku można ocenić tylko w świetle rzetelnej analizy stanu systemu oświaty. W tym celu państwa aktywnie rozwijają krajowe systemy monitorowania jakości edukacji, integrujące różne rodzaje jej ewaluacji. Monitorowanie jakości edukacji stanowi system organizacji zbioru, przechowywania, opracowywania i rozpowszechniania informacji o działalności systemu oświaty, co gwarantuje ciągłe badanie jej stanu i umożliwia prognozowanie jej rozwoju.

Należy wyróżnić trzy podstawowe sfery funkcjonowania monitorowania jakości edukacji:

1. Zagwarantowanie sprawozdawczości.
2. Udoskonalenie systemu edukacyjnego.
3. Certyfikacja pewnego stopnia jakości zgodnie z ustalonymi kryteriami i standardami.

Institucje edukacyjne i zarządzające wszelkich poziomów w ramach systemu edukacyjnego ogólnokształcącego powinny odznaczać się *przejrzystą procedurą sprawozdawczości*, umożliwiającą przedstawienie osiągniętego poziomu i zawierać następujące elementy: uwydatnienie walorów edukacyjnych produktu lub usług, ustalenie przyczyn niskiej jakości, usunięcie niedopatrzeń i niedociągnięć.

W dziedzinie *udoskonalenia systemu edukacyjnego* ciągłe badanie dynamiki stanu systemu na wszystkich jego poziomach funkcjonowania: indywidualnym, instytucyjnym, miejscowym, regionalnym, krajowym oraz ustalenie sposobów rozwoju tego stanu. Oprócz tego należy rzetelnie przeanalizować kontekst społeczny funkcjonowania systemu, zasoby włożone, procesy w systemie, wyniki edukacyjne oraz skutki.

Certyfikacja jest przeprowadzana w celu odnotowania osiągnięcia przez osobę lub instytucję oficjalnie ustalonych odpowiednich standardów i regulacji. Certyfikacja zakłada egzaminy dla uczniów, okresowe ewaluacje poziomu kwalifikacyjnego nauczyciela oraz okresowe zewnętrzne ewaluacje placówek oświatowych.

Krajowy system monitorowania jakości edukacji zakłada instytucjonalne, metodologiczne zasoby dla zbioru, integracji oraz analizy danych, uzyskanych z różnych źródeł, stosując różne rodzaje i formy ewaluacji na różnych jego poziomach. Integracja oraz analiza danych, zebranych zgodnie z odpowiednimi wskaźnikami, pozwala harmonizować pozyskiwaną informację dla zagwarantowania sprawozdawczości w edukacji, ustalenie poziomu jakości oświaty oraz udoskonalenia jej systemu.

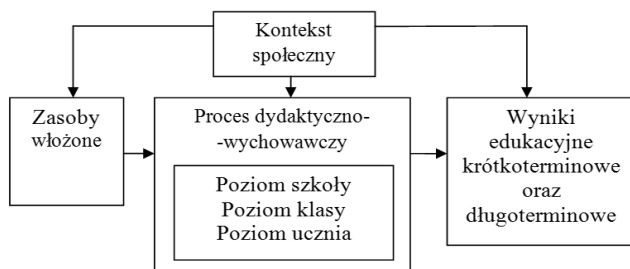
Na Ukrainie, podobnie jak w wielu innych krajach, w procesie transformacji monitorowanie jakości edukacji odznacza się wybiórczym charakterem i do dziś nie został utworzony całościowy system. Przeprowadza się tylko niektóre elementy systemu monitorowania jakości edukacji, a mianowicie: wprowadzono egzaminy zewnętrzne; przeprowadza się badania monitorowania jakości edukacji na międzynarodowym, krajowym i regionalnym poziomie; tworzone są poszczególne systemowe bazy danych dotyczące edukacji, ogólnie oraz oddolnie; są realizowane różnorodne projekty oceny jakości oświaty placówek oświatowych. Jednak wszelkie te różne sposoby ocen jakości edukacji nie są skoordynowane ze sobą, a uzyskiwany zbiór danych zazwyczaj zatraca się i nie jest poddawany analizie systemowej.

Zatem opracowanie podejścia systemowego do monitorowania jakości edukacji w kraju jest nader aktualne. Bowiem tylko dane integrowane i pozyskane z różnych źródeł, przy zastosowaniu różnych form ewaluacji, połączone w jeden System Informatyczny Zarządzania Edukacją (EMIS – Educational Menegment Information System), oraz ich analiza w czasie zgodnie z wyznaczonymi celami, uwzględniając wszystkie czynniki wpływu, może zagwarantować realizację przez krajowy system monitorowania jakości edukacji wszystkich jej zadań.

Ogląd doświadczenia innych krajów świadczy o istnieniu różnych rodzajów krajowych systemów monitorowania jakości edukacji średniej. Krajowe systemy monitorowania jakości edukacji są kształtowane w pewnych kontekstach politycznych oraz ich rozwój jest uzależniony od poziomu sprawozdawczości władz wobec obywateli, wyczulenia społeczeństwa na problemy oświaty, poziom metodologii i technologii zbioru informacji, analizy i wykorzystania wyników monitorowania w celu podjęcia decyzji kierowniczych. Jednak można wyodrębnić wspólne podstawowe zasady kształtowania krajowych systemów monitorowania jakości edukacji, a mianowicie siedem następujących:

1. **Stosowanie państwowych standardów edukacyjnych.** Ustalone na poziomie ogólnokrajowym cele edukacji są konkretyzowane w postaci *wyznaczonych krajowych standardów edukacyjnych*. Właśnie standardy stanowią wyznacznik poziomu osiągniętej jakości. Monitorowanie wykazuje problemy w realizacji standardów, na podstawie czego są opracowywane sposoby ich rozwiązania oraz wysuwane propozycje dla ponowienia standardów. Zazwyczaj obowiązują *trzy rodzaje standardów edukacyjnych: standardy treści* (na podstawie których są opracowywane programy edukacyjne, podręczniki), *standardy osiągnięć* (planowanie poziomów wyników edukacyjnych uczących się, całego systemu, rynku pracy), *standardy możliwości nauczania* (zasoby włożone i warunki procesu edukacyjnego).
2. **Stosowanie krajowego systemu wskaźników jakości edukacji na różnych poziomach zarządzania.** Monitorowanie jakości edukacji nie ogranicza się wyłącznie do informacji o osiągniętych wynikach, lecz uwzględnia informację kontekstualną, dane o zasobach włożonych i procesie nauczania. Zbiór i analizę informacji przeprowadza się na podstawie opracowanego *systemu wskaźników edukacyjnych*. Wskaźniki edukacyjne składają się na statystykę o znaczeniu politycznym, która dostarcza informacji o warunkach, stabilności lub zmianach, funkcjonowaniu albo osiągnięciach systemu edukacyjnego lub jego poszczególnych aspektów.

W celu opracowania systemu wskaźników edukacyjnych najczęściej posługują się modelem „Kontekst – zasoby – proces – wyniki” (Schemat 1.).

Schemat 1. Model „Kontekst – zasoby – proces – wyniki”

Zgodnie z tym schematem podstawowymi kategoriami wskaźników są wskaźniki:

- *kontekstualne*: demograficznego, społecznego, gospodarczego środowiska, w jakim tkwi system edukacyjny;
- *zasobów*: finansowych i ludzkich, inwestowanych w system edukacji;
- *procesu*: dostęp do edukacji, udział w procesie dydaktycznym, postęp dydaktyczny, warunki procesu edukacyjnego, programy i podręczniki;
- *wyników edukacyjnych*: osiągnięcia dydaktyczne, przejście do innego stopnia edukacji, zatrudnienie;
- *wyników edukacyjnych długoterminowych*: poziom zatrudnienia, poziom wynagrodzenia, wartości i relacji.

W ciągu ostatnich dwóch dziesięcioleci już zostały ukształtowane i stale są ponawiane systemy wskaźników, cieszące się powszechnym uznaniem, opracowane przez UNESCO i Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), które są klasyfikowane według właśnie tego systemu. Stanowią one zazwyczaj podstawę do opracowania krajowych systemów wskaźników w oświacie.

W krajowych systemach monitorowania jakości edukacji są opracowywane systemy wskaźników dla różnych poziomów zarządzania edukacją, a również dla szkół i placówek.

3. Przeprowadzanie pozyskiwania informacji według wyznaczonych wskaźników dokonuje się z trzech typów źródeł danych poprzez odpowiednie formy przeprowadzenia monitorowania. Mianowicie z następujących typów źródeł:

I. Dane o osiągnięciach dydaktycznych:

- międzynarodowe porównawcze badania jakości edukacji (PISA, TIMSS, PIRLS itd)
- krajowe badania monitorowania jakości edukacji (na podstawie reprezentatywnych grup uczniów)
- egzaminy (wszystkich uczniów na pewnym roku studiów)
- wewnętrzne szkolne ocenianie (podsumowujące i bieżące).

II. Dane statystyki edukacyjnej, zbierane, opracowywane i przechowywane w Systemach Informatycznych Zarządzania Edukacją (EMIS) różnych poziomów.

III. Dane kwestionariuszy oraz ekspertyzy, uzyskiwane poprzez zastosowanie następujących form monitorowania:

- międzynarodowe i krajowe omówienia i wnioski ekspertów
- ankietowanie grup docelowych
- ewaluacja programów nauczania
- samoocena szkoły
- ewaluacja placówek oświatowych
- ewaluacja pracy nauczyciela
- motywujące monitorowanie działalności ucznia przez nauczyciela.

4. Istnienie i funkcjonowanie wszystkich poziomów monitorowania jakości edukacji. System monitorowania powinien być *wielopoziomowy*. Zakłada uzyskiwanie i analizę informacji na poziomie ucznia, klasy, szkoły, na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

5. Istnienie i funkcjonowanie wielostopniowego Systemu Informatycznego Zarządzania Edukacją (EMIS). Dane, pozyskane z różnych źródeł poprzez różne formy monitorowania, są integrowane w EMIS, umożliwiając dokonanie wymiany między sobą. EMIS różnych poziomów mogą dokonywać wymiany danych między sobą.

6. Szerokie informowanie o wynikach monitorowania, ich wykorzystanie w celu podjęcia decyzji kierowniczych. Sprawozdawczość o wynikach monitorowania jest przygotowywana z uwzględnieniem różnych grup docelowych: jednostki rządowe, samorzady, nauczycieli, rodziców, miejscową społeczność, organizacje sponsorskie. Wykorzystywane są różne typy sprawozdań: krótkie sprawozdanie dla rządu z podstawowymi wynikami i poleceniami; sprawozdanie podsumowujące, uwzględniające korzyści różnych grup docelowych z dostępnymi do odczytania rysunkami i otwartymi bazami dla interpretacji danych; sprawozdania tematyczne, przedstawiające konkretne aspekty badania; media-sprawozdania – wideo, prezentacje z podstawowymi wiadomościami, które można wykorzystywać w mass-mediach.

Wyniki monitorowania tworzą podstawę formowania polityki edukacyjnej, podziału finansowania, planów doskonalenia pracy placówek oświatowych.

7. Odpowiednie instytucyjne zagwarantowanie monitorowania jakości edukacji. Zazwyczaj składa się z:

- instytucji, które zdobywają, przechowują i analizują dane na temat systemu edukacji oraz wspierają System Informatyczny Zarządzania Edukacją (EMIS);
- instytucji, które przeprowadzają badania monitorowania jakości edukacji, zewnętrzne egzaminy, różne formy ewaluacji itd.
- Wyżej wymienione funkcje może łączyć w sobie jedna instytucja. Instytucje wyspecjalizowane w przeprowadzaniu monitorowania jakości edukacji zazwyczaj są powoływane zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie regionalnym. Mają możliwość dokonywania wymiany informacji z jednostkami zarządzania edukacją odpowiednich poziomów.

Realizację wszystkich tych zasad kształtowania systemu monitorowania jakości edukacji można zaobserwować na przykład w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Zarządzanie edukacją w Stanach Zjednoczonych Ameryki jest decentralizowane. Każdy stan kształtuje swój system monitorowania jakości edukacji. Ustawa „Nie pozostawmy żadnego dziecka” (No Child Left Behind Act, NCLB) ustala wyraźne wymagania wobec kształtowania odpowiednich standardów osiągnięć i sprawozdań o ich wykonaniu. Szkoły są zobowiązane do przedstawiania *Właściwego Rocznego Postępu* (Adequate Yearly Progress, AYP) ogólnie i szczegółowo według poszczególnych grup demograficznych. Sprawozdanie z rocznych osiągnięć stanowi diagnostyczny, minimalnie niezbędny wskaźnik stopnia wykonania programu akademickiego przez każdy okręg szkolny lub każdą szkołę państwową. AYP jest ustalany zgodnie z wynikami corocznego państwowego standaryzowanego testowania. Każdy stan opracowuje własne wskaźniki do AYP.

Nauczyciele amerykańscy mają możliwość samodzielnie wybierać sposoby i metodologie, gdyż najważniejszym jest osiągnięcie celu – wykonanie AYP. Przy pomocy AYP jest ustalane, jakich zmian, wdrożeń potrzebują szkoły ogólnokształcące i co należy sfinansować. Te szkoły i placówki, które otrzymują finansowanie federalne i w ciągu dwóch lat pod rząd nie wykazują należytego poziomu AYP, są zaliczane do „szkół wymagających udoskonalenia” (Schools In Need of Improvement, SINI) i podlegają ingerencji natychmiastowej Agencji Edukacyjnej Stanu (State Educational Agency – SEA) w tym stanie”. *Status SINI* przewiduje kilka kategorii szkół, zależnie od liczby lat, w ciągu których nie był osiągnięty wskaźnik AYP: szkoły, wymagające działań korygujących (Corrective Action School); szkoły, zakwalifikowane do restrukturyzacji (School Planning for Restructuring); szkoły, które znajdują się w trakcie restrukturyzacji (Restructuring School). Oprócz szkół o statusie SINI są typowane te, które podlegają ponownej rejestracji (School Under Registration Review, SURR).

Uczniom szkół, którzy nie osiągnęli wskaźnika AYP w ciągu trzech lat pod rząd powinny być oferowane dodatkowe usługi edukacyjne, na przykład lekcje bezpłatne. Dzieci również mają prawo przejść do lepszej uczelni, znajdującej się w okręgu szkolnym.

Każdy stan posiada swój program monitorowania jakości edukacji. Na przykład program stanu Ohio zawiera:

- Ocenianie osiągnięć (Ohio Achievement Assessments, OAA) – testy obligatoryjne od trzeciej do ósmej klasy, sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów z zakresu matematyki, czytania, nauk przyrodniczych i społecznych, pisanie;
- Testy końcowe (Ohio Graduation Tests, OGT) – dane ocenianie jest zgodne ze standardami treści stanu Ohio z zakresu matematyki, czytania, nauk przyrodniczych i społecznych, pisanie, ma sprawdzić wiedzę przed ukończeniem szkoły średniej;
- Test opanowania języka angielskiego (Ohio Test of English Language Acquisition, OTELA) – służy ocenianiu stopnia posługiwania się językiem angielskim przez uczniów z ograniczoną znajomością języka (Limited English Proficient, LEP);

- Ocenianie alternatywne dla uczniów z zaburzeniami (Alternate Assessments for Students with Significant Disabilities, AASWD) – metoda nie-testowa, pozwalająca na ocenianie uczniów ze znacznymi zaburzeniami;
- Ocenianie diagnostyczne (Diagnostic assessments K-3) – narzędzia oceniające silne i słabe strony uczniów w celu podjęcia decyzji dydaktycznych;
- Ocenianie piśmienności dziecka, jego stopnia przygotowania do przedszkola (Kindergarten Readiness Assessment-Literacy, KRA-L) – narzędzia opracowane przez Stanowy Zarząd Edukacji w celu uzyskania informacji o piśmienności dziecka, o jego przygotowaniu do przedszkola, by pomóc nauczycielom ujawnić wczesne umiejętności czytania.

Wracając do tematu sprawozdawczości, dodam, że każdy stan jest zobowiązany co roku sporządzać *sprawozdanie z poziomu osiągnięć dydaktycznych uczniów oraz wyników działalności szkoły*, łącznie z wykonaniem programów dydaktycznych. Sprawozdania analityczne stanu (State report cards) powinny zawierać ocenę odpowiedzialności szkoły, jakości pracy nauczycieli i zawierać dane uzyskane ze wszystkich Miejscowych Agencji Edukacyjnych (Local Educational Agencies, LEAs). Informacja sprawozdań analitycznych powinna być przedstawiona w zrozumiałym i jedynym standardzie, łącznie z wariacjami alternatywnymi zgodnie z życzeniami oraz do „praktycznie osiągniętego poziomu” w języku zrozumiałym dla rodziców.

Agencje Edykatyjne Stanu (State Educational Agencies, SEA) są zobowiązane regularnie sporządzać indywidualne, wyjaśniające, naoczne i diagnostyczne wykazy poziomu osiągnięć pozwalające rodzicom, nauczycielom i dyrektorom szkół dostrzec i uwzględnić konkretne potrzeby edukacyjne każdego ucznia.

Na poziomie federalnym w celu uzyskania informacji porównawczej w kraju jest przeprowadzana szeroko zakrojona długoterminowa *Krajowa Ocena Postępu Edukacyjnego* (National Assessment of Educational Progress, NAEP). NAEP ocenia poziom umiejętności z zakresu czytania, matematyki, nauk przyrodniczych, pisanie i historii Stanów Zjednoczonych uczniów czwartych, ósmych i dwunastych klas). Jednocześnie z testowaniem przeprowadzane jest ankietowanie uczniów, nauczycieli szkół w celu ustalenia warunków społecznych i materialnych, w jakich dokonuje się proces dydaktyczny. Dane osobowe poszczególnych uczniów oraz ich rodzin, nauczycieli szkół biorących udział w badaniach są całkowicie chronione; informacja o szkołach, uczniach, nauczycielach, biorących udział w badaniach nie jest ogłaszana. Wszystkie elementy badania monitorowania są maksymalnie udostępnione (w zależności od istoty badań monitorowania i poszanowania praw osoby), są umieszczane w sieci Internet, publikowane w różnych postaciach dla różnych kategorii obywateli i pracowników edukacyjnych w krótkim terminie – w ciągu 6 miesięcy po przeprowadzeniu badania wszystkie materiały powinny być udostępnione w sieci Internet.

Wyniki NAEP stanowią element bardziej *złożonego badania monitorowania Stanu Edukacji* (The Condition of Education, COE), obejmującego wszystkie rodzaje edukacji – od przedszkolnej do programów doktorskich oraz szerokie spektrum specyfikacji warunków procesu edukacyjnego (ludzkie, finansowe, materialne, informacyjne zasoby, dostęp do Internetu itd.).

Na poziomie stanów badanie monitorowania NAEP dopełnia się przez lokalne regionalne badania monitorowania stanu oświaty, zwłaszcza osiągnięć dydaktycznych uczniów, odzwierciedlających specyfikę, tradycje, priorytety edukacji tego lub innego stanu.

Wyniki NAEP są publikowane w postaci krajowego sprawozdania nazywanego *Krajowym Wykazem Osiągnięć* (Nation's Report Card) i zawierają dane o osiągnięciach uczniów z kraju, informacje stanów, a czasem i okręgów miast.

Nas interesują *instytucjonalne podstawy przygotowania i przeprowadzenia NAEP*. Zgodnie z poleceniem Kongresu NAEP stanowi projekt Centrum Krajowego Statystyki Edukacyjnej (National Center for Education Statistics, NCES) oraz Departamentu Edukacji Zjednoczonych Stanów Ameryki. NCES jest podstawową federalną jednostką, przeprowadzającą zbiór i analizowanie danych w dziedzinie edukacji.

Jednak NCES nie jest bezpośrednim wykonawcą tego projektu, lecz organizatorem i administratorem przeprowadzenia danego badania, angażując do jego realizacji na podstawie tenderu różne organizacje profesjonalne cieszące się autorytetem. Niżej podana jest lista podstawowych organizacji zaangażowanych przez NCES w celu przeprowadzenia badania:

- Opracowanie koncepcji i specyfikacji testów – Komitet Państwowy z Oceniania (osiągnięć uczniów) NAGB¹;
- Opracowanie testów i kwestionariuszy – ETS²;
- Kształtowanie wrywek i przeprowadzania badania aprobacyjnego i operacyjnego na podstawie wrywek reprezentatywnych – WESTAT³;
- Sprawdzenie wykonania zadań z odpowiedzią poszerzoną – PEARSON⁴ (odbywa się online z zeskanowanymi obrazkami na komputerze).
- Analiza wyników, sporządzenie sprawozdań – ETS. Sprawozdania są sporządzane w możliwie dostępnej formie (do 40 stron). Pozostała szczegółowa informacja, łącznie ze sprawozdaniem technicznym, jest dostępna na stronie internetowej.

W ten sposób odbywa się współpraca różnych organizacji wykonujących pewne funkcje w przygotowaniu, przeprowadzeniu i opracowaniu danych monitorowania. Oprócz tego wszystkie dane NAEP są integrowane w ogólny system informatyczny zarządzania edukacją, utworzony w NCES.

NCES przeprowadza długoterminowe badania i ankietowania, kieruje programem Krajowego Długookresowego Systemu Danych (State Longitudinal Data System), opracowuje ogólny zestaw statystyki edukacyjnej dla monitorowania

¹ Instytucja specjalna, powołana przez ustawę Kongresu Stanów Zjednoczonych Ameryki w celu określenia modeli (celów, metodologii oraz narzędzi) krajowych badań monitorowania osiągnięć edukacji.

² ETS (Educational Testing Service) – jedna z najbardziej znaczących w Stanach Zjednoczonych Ameryki i świecie organizacji, specjalizująca się w dziedzinie statystyk edukacyjnych, która sporządza i administruje testy SAT, TOEFL w całym świecie.

³ WESTAT – firma badawcza z korporacyjną formą własności, która pracuje na zamówienia administracji federalnej, administracji stanów i regionalnych jednostek rządowych itd., przeprowadzając badania w szerokiej dziedzinie przedmiotowej: zdrowe warunki życiowe, osiągnięcia akademickie i piśmienność; umiejętności, relacje oraz sprawowanie itd.

⁴ PEARSON – międzynarodowe przedsiębiorstwo, jeden ze światowych liderów na rynku usług edukacyjnych.

jakości edukacji. Właściwie wszystkie dane systemu są wykorzystywane w następujących celach:

- Kongres posługuje się nią w celu planowania federalnych programów edukacyjnych, dystrybucji środków finansowych między stanami, a również dla zaspokojenia potrzeb wyborców.
- Państwowe placówki edukacyjne są użytkownikami i dostawcami danych dla NCES.
- Kierownictwo stanów i miejscowe jednostki rządowe rozwiązują problemy zabezpieczenia ludzkimi zasobami oraz finansowania instytucji edukacyjnych.
- Organizacje edukacyjne, na przykład Rada Amerykańska ds. Edukacji (American Council on Education) oraz Krajowe Stowarzyszenie Edukacyjne (National Education Association) posługują się danymi statystycznymi w celu planowania i przeprowadzania badań.
- Mass-media, na przykład programy telewizyjne, czasopisma i wiele czołowych gazet w kraju posługują się statystyką NCES w celu informowania publiczności.
- Organizacje biznesowe posługują się danymi o uczniach i zasięgu wydatków w celu prognozowania zapotrzebowania na własną produkcję.
- Publiczność posługuje się statystyką w celu lepszego poinformowania i podjęcia decyzji uzasadnionych w dziedzinie edukacji.

Co roku NCES wydaje liczne publikacje i zbiory danych. Do nich należą: wykazy wstępne, biuletyny tematyczne, sprawozdania statystyczne, katalogi i informatory terminologii standardowej. Jednak trzy coroczne publikacje NCES, przeznaczone dla szerokiej publiczności, są podstawowe, a mianowicie są to: Informator statystyki edukacyjnej, Prognozowania statystyki w dziedzinie edukacji, jak również Warunki edukacji. Publikacje te podają sprawdzone, dokładne wskaźniki stanu oświaty i tendencje w celu sprawozdawczości i prognozowania rozwoju.

Należy zaznaczyć, że w amerykańskim systemie monitorowania jakości edukacji istnieje wiele problemów potrzebujących rozwiązania. Prezydent Obama, uświadamiając wady NCLB, przedstawił Kongresowi w 2010 roku szeroko zakrojony Projekt Reformy systemu oświaty podstawowej i średniej (ESEA Reauthorization: A Blueprint for Reform), który jest ukierunkowany przede wszystkim na udoskonalenie jakości edukacji szkolnej. Odnośnie monitorowania jakości oświaty zakłada się, na przykład, wyznaczenie przez stany standardów przygotowania uczniów do rozpoczęcia studiów w kolegium i kariery profesjonalnej; utworzenie sprawiedliwego systemu sprawozdawczości, wyznaczającego i zachęcającego zwiększenie osiągnięć i postęp; przeprowadzenie konkretnych, przemyślanych przedsięwzięć mających na celu wsparcie szkół o najniższych wskaźnikach Właściwego Roczno Postępu (AYP).

Dokonanie wyżej wymienionych zasad monitorowania jakości edukacji wymaga uwzględnienia krajowej specyfiki systemów edukacyjnych, które już posiadają działające z sukcesem ustalone formy ewaluacji. Ważne jest, by łączyć, harmonizować i analizować uzyskiwaną informację z różnych źródeł w celu diagnozowania stanu systemu ogólnokształcącego, prognozowania oraz podjęcia decyzji kierowniczych dla jego rozwoju.

Bibliografia:

1. *ESEA Reauthorization: A Blueprint for Reform*, [Electronic resource]. – Washington, D.C., 2010 – URL : <http://www2.ed.gov/policy/elsec/leg/blueprint/index.html>
2. Kellaghan T., Greaney V., Murray T.S. *Using the Results of a national Assessment of Educational Achievement*. – The World Bank. Washington, DC., 2009, 168 p.
3. Ohio Statewide Assessment Program: *Rules Book Ohio*. – Department of Education Office of Assessment, 2010.
4. Scheerens J., Glas C., Thomas S. *Educational Evaluation, Assessment, and Monitoring: A Systemic Approach*. – London and New York: Taylor & Francis, 200, 440 p.